

НАПРЯМ 5. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

ЩОДО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МЕДІАВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Богущ Л. А.

кандидат педагогічних наук, член-кореспондент

Міжнародної кадрової академії,

доцент кафедри теорії і методики журналістської творчості

Міжнародного економіко-гуманітарного університету

імені академіка Степана Дем'янчука

м. Рівне, Україна

Насамперед хочемо підкреслити, що саме правова відповідальність ЗМІ, забезпечує уникнення інформаційних небезпек.

Проаналізуємо сучасну контенту ситуацію щодо забезпечення правової відповідальності українських ЗМІ. У подальшому враховуємо, що в основу всіх її соціально-комунікаційних об'єктивізацій покладено співпадіння в концептах права і свободи слова та захистом інтересів громадянина, громадянського інституту, суспільність, наслідком чого є ліквідація непередбачуваних ситуацій, в контексті досягнення комунікаційного балансу та комунікаційного консенсусу.

Щодо деталізації інформаційно-комунікаційного процесу, варто наголосити на головній нормативно-правовій вимозі, порушивши яку автоматично медіа потрапляє до правової відповідальності ЗМІ, а це – непоширення інформації про особу, що принижує гідність, честь чи ділову репутацію. У конституційній площині її відображено у ст. 32, 55 Основного Закону, якими передбачено судовий захист права спростовувати недостовірну інформацію про себе і членів своєї сім'ї та права невтручання в особисте і сімейне життя [2].

Споріднені правові положення зафіксовано у ч. 1 ст. 201, ч. 1 ст. 270, ч. 1 ст. 275, ст. 277, ст. 278, ст. 280, ст. 297, ст. 299, ст. 301, ст. 302 Цивільного кодексу України; ст. 182 Кримінального кодексу України; ч. 2 ст. 30 Закону України «Про інформацію»; ст. 3, ст. 37 Закону України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні»; ч. 2 ст. 6, ч. 1 ст. 59, ч. 1 ст. 60, ч. 1 ст. 61, ч. 1 ст. 63, ч. 1, ч. 6 ст. 64, ч. 1 ст. 65, ч. 1 ст. 66 Закону України «Про телебачення і радіомовлення»; ст. 33 Закону України «Про інформаційні агентства».

Зауважимо, що упродовж років державної незалежності саме позови про захист честі, гідності і ділової репутації лишались найпоширенішими претензіями до ЗМІ [1, с. 33].

Для виявлення комунікаційних аспектів українська дослідниця З. Галаджун залучає до наукового обігу концепт «дифамаційного делікту як чинника комунікаційного ризику, до ознак якого відносить: «конфлікт двох конституційних прав: права на захист честі, гідності та ділової репутації з одного боку та права на свободу слова та масової інформації з другого»; поширення відомостей, тобто їх доведення до відома хоча б однієї особи у будь-який спосіб; невідповідність розповсюджених відомостей дійсності або ж їх неправдивий виклад; опорочення розповсюдженими відомостями честі, гідності, ділової репутації позивача та (або) членів його сім'ї; «поширення інформації, що порушує особисті немайнові права, тобто або завдає шкоди відповідним особистим немайновим благам, або перешкоджає особі повно і своєчасно здійснювати своє особисте немайнове право»; участь у конфлікті засобів масової інформації як однієї з його сторін [1, с. 34].

А медіаправовий дослідник Д. Луспенник, за твердженням якого «обмеження свободи слова, думки і інформації повинно бути виправданим в кожному конкретному випадку при розгляді справ про дифамацію і лише з підстав, передбачених ч. 3 ст. 34 Конституції України» [3, с. 2], а критеріями виправданості обмеження у судовій практиці повинно слугувати те, «чи будуть обмежені права, передбачені частинами 1 і 2 ст. 34 Конституції України, якщо вимоги позивача будуть задоволені; чи має таке обмеження легітимну мету, тобто чи спрямовано воно на захист такої мети; чи передбачено обмеження законом; чи потрібні такі обмеження в демократичному суспільстві» [3, с. 3]. З-поміж актуальних правотворчих завдань дослідник вказує на введення у національне законодавство терміну «дифамація» для означення правопорушення, що передбачає «приниження честі, гідності та ділової репутації потерпілого шляхом поширення про нього недостовірної інформації фактичного характеру, що є зловживанням свободою слова і думки, масової інформації» [3, с. 3], а невирішеним питанням правозастосування вважає урахування принципів та методології Європейського Суду за ст. 10 Конвенції прав людини, що стосуються дифамаційних спорів [3, с. 4].

Отже, аналіз медіа-законодавства дозволяє зробити висновок, що на сьогодні в Україні створено достатню нормативно-правову базу для усунення мікрокомунікаційних ризиків у ділянці захисту честі, гідності, ділової репутації особи.

Водночас подальшого удосконалення потребує правозастосування, позаяк значна частина позовів до ЗМІ є необґрунтованою та переслідує приховані, недотичні до предмету позову цілі.

Література:

1. Галаджун З.В. Дифамаційний делікт як чинник комунікаційного ризику. *Світ соціальних комунікацій: наук. журн.* / [Гол. ред. О.М. Холод]. Т. 4. К.: КиМУ, ДонНУ, 2011. С. 32–35.
2. Конституція України: Конституція, Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР, поточна редакція тлумачення від 15.05.2014, підстава v005p710-14. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
3. Луспенник Д. Інститут дифамації і українське законодавство щодо захисту честі, гідності та ділової репутації (співвідношення та вибір пріоритету в судовій практиці). *Право України*. 2006. № 2. С. 1–4.

ВИДИ ВЗАЄМОДІЇ АДМІНІСТРАТИВНИХ СУДІВ З ОРГАНАМИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ГРОМАДСЬКІСТЮ

Гресько О. Р.

*суддя Рівненського окружного адміністративного суду
м. Рівне, Україна*

За умови існування розгалуженої диференціації взаємодії між різними суб'єктами права виникає нагальна потреба визначення видів взаємодії у контексті її розгляду як об'єкта адміністративно-правового забезпечення. Виокремлення чітких видів взаємодії має не лише теоретико-методологічне, але й практичне значення, адже сприяє унормуванню її на певними ознаками або ж критеріями, що дозволяє якісно та ефективно визначити нормативно-правову основу такої взаємодії, а, відтак, й процедури її практичної реалізації.

Вид – підрозділ, що об'єднує ряд предметів, явищ за спільними ознаками і входить до складу загальнішого вищого розділу [1, с. 381]. Із вказаного випливає, що вид взаємодії являє собою певну сукупну кількість характерних особливостей, що відмежує один прояв взаємодії від іншого.

Розглянемо деякі погляди науковців стосовно видів взаємодії. Так, І. Литвин зауважує, що залежно від характеру адміністративно-правових відносин, що складаються в процесі взаємодії публічно-владних структур, можна виділити кілька видів взаємодії: координація, субординація й реординація, кожний з яких має відмітні властивості й особливості [2, с. 80]. Тобто, науковець до видів взаємодії відносить такий вид діяльності як координацію. Детально не зупиняючись на вказаному констатуємо, що з приводу такої позиції на сьогодні не існує